

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ ім. Г. СКОВОРОДИ НАН УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. М. ДРАГОМАНОВА

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ» ім. І. СІКОРСЬКОГО

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

МАТЕРІАЛИ ІХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

REPORTS OF THE IX INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE "A PERSON, A SOCIETY, COMMUNICATIVE TECHNOLOGIES"

м. Харків, 21–22 жовтня 2021 р.

Харків
2021

УДК 740+656+338

ББК 87

Л 93

Головні редактори:

Панченко С. В. – доктор технічних наук, професор, академік Транспортної академії України, ректор Українського державного університету залізничного транспорту

Андрущенко В. П. – доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова

Редакційна колегія:

Абашинік В. О. – д-р філос. наук, професор

Бакланов О. М. – д-р хім. наук, професор

Близнюк Л. М. – канд. філол. наук, доцент

Ватуля Г. Л. – д-р техн. наук, професор

Вельш В. – габілітований д-р філос. наук, професор

Даніліян В. О. – канд. філос. наук, доцент

Дудін О. А. – канд. техн. наук, доцент

Змії С. О. – канд. техн. наук, доцент

Колеснік К. Е. – канд. іст. наук, доцент, академік ТАУ

Куценко М. Ю. – канд. техн. наук, доцент

Новіков Б. В. – д-р філос. наук, професор

Павлов В. І. – канд. філос. наук, доцент

Панченко В. В. – канд. техн. наук, доцент

Петрушов В. М. – д-р філос. наук, професор

Соломніков І. В. – канд. екон. наук, ст. викладач

Толстов І. В. – канд. філос. наук, доцент

Устенко О. В. – д-р техн. наук, професор, академік ТАУ

Затверджено до друку Вченою радою Українського державного університету залізничного транспорту (протокол № 9 від 22.09.2021 р.)

Л 93 Людина, суспільство, комунікативні технології : матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. 21–22 жовтня 2021р. / відп. за випуск Н. В. Алексєєнко. Харків : ДІСА ПЛЮС, 2021. 340 с.
ISBN 978-617-7927-79-1

УДК 740+656+338

Друкується в авторській редакції

ISBN 978-617-7927-79-1

© Авторський колектив, 2021

Schweizerische Akademie der Geistes- und Sozialwissenschaften, 2016. 40 S. (Swiss Academies Reports 11, 5).

3. Zürcher M. Unterbrochene Tradition: die Anfänge der Soziologie in der Schweiz / Markus Zürcher. Zürich: Chronos, 1995. 373 S.

З нім. мови переклав В.Абаши́н

ШАПОВАЛ В.М., *д. филос. н., професор,*

Харьковский национальный университет внутренних дел

Харків, Україна

ЧЕЛОВЕЧЕСКАЯ ЦИВИЛИЗАЦИЯ НА ПУТИ К НОВОЙ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОЙ РЕАЛЬНОСТИ: ВОЗМОЖНОСТИ И РИСКИ

1. Человечество в XXI веке столкнулось с новыми технологическими вызовами, с которыми не сталкивалось никогда ранее в своей истории.

2. Кроме того, что человеку необходимо адаптироваться к природе и к миру людей, ему необходимо адаптироваться также к миру вещей, созданной за многие тысячелетия материальной культуре.

3. Адаптация к миру людей или социализация представляет собой процесс очеловечивание человека, превращение возможности стать человеком в действительность.

4. Цель и смысл существования человеческого индивида – выжить и преуспеть в жизни, выполнить основополагающие жизненные планы, реализовать свой творческий потенциал.

5. Мир вещей или материальная культура – это посредник в отношениях между людьми, а, следовательно, посредник в решении вышеуказанных задач.

6. В идеале материальная культура или мир вещей должен способствовать максимально полной реализации основных целей человеческого существования.

7. Каждый индивид преследует собственные цели, стремится к собственному благу, нередко вступая в противоречия и конфликты с другими людьми. Вследствие этого, культура как процесс и результат противоречивой человеческой деятельности, также не лишена противоречий, она несет в себе те же как конструктивные, так и деструктивные элементы.

8. Вещи могут становиться самодовлеющими, из средства они могут превращаться в цель саму по себе, поглощая человека как человека, превращая его в существо, отчужденное от мира и самого себя. Они могут быть как фактором, способствующим успешной самореализации, так и тем, что деформирует индивида.

9. В наше время мир вещей приобретает абсолютно новые качества, становясь «миром умных вещей». Вещи приобретают способность, будучи один раз сотворенными людьми, жить самостоятельной жизнью, действовать по собственным программам, не нуждаясь больше в направляющих усилиях со стороны людей.

10. Просматривается следующая эволюция мира материальной культуры: обычные вещи – умные вещи – умный дома – умный города – умная планета.

11. Адаптация в мире «умных вещей» представляется достаточно сложной проблемой, человеку предстоит хорошо потрудиться, чтобы ему нашлось место среди этих вещей, выжить на «умной планете».

12. Природа создала людей. Люди создали богов, поклоняясь им и полагая, что боги направляют все их помыслы и действия. На самом деле, люди поклонялись самим себе, своим собственным творческим силам и способностям. Когда они поняли это, они отправили богов и всю, связанную с этим атрибутику в музей, самоуверенно полагая, что сами могут справиться со своими проблемами.

13. Далее люди создали «умные вещи», обладающие зачатками искусственного интеллекта, создали роботов. Не исключено, что в ближайшем или отдаленном будущем роботы поступят с людьми так же, как люди поступили со своими богами. Человек должен быть всемерно заинтересован в том, чтобы избежать этого.

14. Процесс превращение в «планету умных вещей», по-видимому, необратим. Если так, то человек как разумное существо, выживет и сохранит свое доминирующее положение только в том случае, если будет умнее самой умной машины, обладающей сверхинтеллектом.

15. В части строгого рационального мышления, человеку трудно соперничать с искусственным интеллектом, как с точки зрения быстроты мыслительных процессов, так объема используемых данных. Однако, если брать высшие духовно-психические качества, то здесь человек сохраняет некоторые преимущества.

16. Любовь, верность, совесть, долг, доброта, чувство прекрасного и другие, подобные им, высшие духовные качества не скоро будут доступны

машине. Сохраняя и совершенствуя эти качества, человек, возможно, сохранит свои лидирующие позиции. Но здесь есть большая проблема: машины очень быстро учатся и совершенствуются, между тем как у многих из наших современников происходит обратный процесс.

17. Технологическая цивилизация, стандартизируя и унифицируя все стороны жизни социума, с необходимостью унифицирует и примитивизирует людей. Вместо того, чтобы становиться духовно более развитыми существами, люди в значительной степени упрощаются, становятся функцией технологических или социальных процессов, винтиками социальной машины.

18. Немногие способны возвыситься до уровня великих духовных деятелей человечества, которые, игнорируя материальный достаток и вульгарную пользу, жили поисками смысла всего сущего, стремлением к абсолюту.

19. По-видимому, в недалеком будущем на нашей планете будут жить три вида разумных существ: 1) интеллектуальная элита, составляющая творческое меньшинство; 2) многомиллиардная масса пассивных потребителей или нетворческое большинство; 3) киборги с искусственным интеллектом, созданные первой группой людей и управляющие нетворческой массой в интересах элиты.

20. К счастью, у человека есть не только интеллект, но и высшие духовные качества, подсказывающие как правильно и дальновидно строить отношения с миром, чтобы не просто успешно адаптироваться к изменяющимся обстоятельствам, но оставаться человеком.

21. Кроме разума, человек обладает также свободной волей, свободой выбора. В какую из трех вышеназванных групп он попадет и насколько успешным будет его существование в целом, во многом зависит от него самого.

Список використаних джерел

1. Баррат Дж. (2018). Последнее изобретение человечества: Искусственный интеллект и конец эры *Homosapiens*. Москва: Альпина Паблишер. 304 с.

2. Бостром Н. (2016). Искусственный интеллект. Этапы. Угрозы. Стратегии. Москва: ООО «Манн, Иванов и Фербер». 401 с.

3. Курцвейл Р. (2015). Эволюция разума. Как расширение возможностей нашего разума позволит решить многие мировые проблемы. Москва: Эксмо. 187 с.

ЗМІСТ

Привітальна промова ректора Українського державного університету залізничного транспорту С. Панченка	3
Привітальна промова проректора з наукової роботи Українського державного університету залізничного транспорту Г. Ватулі	4
СЕКЦІЯ І. ФІЛОСОФСЬКІ ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ	
ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ ТА СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	
АБАШНИК В.О. Володимир Чучмарів (1898–1978) як дослідник філософії Спінози	5
АБАШНИК У.В. Геерт Кайль та аналітична філософія в Німеччині	11
АНДРУЩЕНКО В.П. Академічна мобільність як запорука ефективності вищої освіти	15
ГРИНЬОВА Д.А. Антикітерський корабель: історія дослідження	19
ГУЖВА А.А. «Етика Авраама»: назустріч комунікативному розуму	22
ДАНІЛ'ЯН В.О. Соціально-економічні наслідки пандемії COVID-19 для українського суспільства	25
ДАНІЛ'ЯН В.О., ВОРОБІЙОВА А.А., НАГОРНА А.Є. Актуальні проблеми філософської науки в добу глобалізації	28
ДАХНІЙ А. Й. Феномен «позитивно-прекрасної людини» у сучасному світі у контексті екзистенційних мотивів романів Ф. Достоєвського	30
ЗАГОРУЛЬКО О.А. Еволюція поглядів Євгена Чикаленка щодо вирішення аграрного питання в Російській імперії	40
КОММЕДАЛ О. Johan Galtung's theory of structural violence and peaceful transformation of conflicts	45
ЛЮБИВИЙ Я.В. Рефлексія як механізм відтворення та конструювання ідентичності: цивілізаційний аспект	47
ПАВЛОВ В.І., АГУЛОВ В.В. Г.-Г. Гадамер: герменевтичний метод як «універсальний аспект філософії»	52
ПЕТРУШОВ В.М. Людвіг Вітгенштайн і його «логіко-філософський трактат» (до 100-річчя виходу у світ)	59
САБАДУХА В.О. Метафізична теорія особистості як відповідь на глобальні виклики	65

***ТЕХНОЛОГІЧНИЙ РОЗВИТОК ЯК СУСПІЛЬНИЙ ПРОГРЕС
ТА ВИКЛИК ЛЮДСЬКИМ ЦІННОСТЯМ***

ЛЕБЕДЕЄВ В. О. Чи є масова культура аморальною?	177
НОВИКОВ Б.В. От Фукуямы до Фукусимы: свободное изложение раздумий о философии с прикусом сарказма и иронии	179
РАССОХА І.М. Глобальна катастрофа пізнього дріасу як причина переходу людства до технологічного прогресу	185
ПАНКОВ Г. Д. Сакральная мотивація духовного травмирования в христианском дискурсе	186
ТОЛСТОВ І.В., СМОЛЯНОВ М.С. Концепція легітимного панування М. Вебера	190
ЦИГАНОВСЬКА Н.В., ГОНЧАР В.В., БАТУЛІН Д.С. Фізична активність як засіб зняття психоемоційної напруги	192
ЦЮРХЕР М. Потрійна користь гуманітарних наук у світі, де домінує техніка	195
ШАПОВАЛ В.М. Человеческая цивилизация на пути к новой технологической реальности: возможности и риски	199

СЕКЦІЯ ІІ. ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ ТА ПРАВОНАВСТВА

***АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
В УМОВАХ ГЛОБІЛЬНИХ ВИКЛИКІВ СУЧАСНОСТІ***

ГРИЦЕНКО Н.В. Принципи соціально-економічного партнерства при взаємодії різних видів транспорту	202
ДЕРГОУСОВА А.О., СИВОЛОВСЬКА О.В. Нова парадигма споживацької поведінки в умовах пандемії	204
ЗАЙЦЕВА І. Ю. Вдосконалення стратегії внутрішньоденної торгівлі ф'ючерсними контрактами	206
КОМПАНИЕЦ В. В. О сущности и характеристиках «коронно-кризиса» и глубинных изменениях социально-экономической системы	209
КОРОЛЬОВА Н. А., КАМЕНЄВ О. Ю. Особливості глобалізаційних процесів економіки в умовах розвитку інформаційних технологій	211
MALYNOVSKA O. Methods of manipulating indicators of accounting (financial) records	213
ПІДОПРИГОРА І.В., КОВАЛЬОВА Д.А. Інноваційний розвиток залізничного транспорту України	216

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ ІХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ «ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ
ТЕХНОЛОГІЇ»**

**REPORTS OF THE IX INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE “A PERSON, A SOCIETY, COMMUNICATIVE
TECHNOLOGIES”**

м. Харків, 21–22 жовтня 2021 р.

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарнітура Times ET.
Умов. друк. арк. 19,76. Наклад 120 прим. Замов. № 1019/9-21.

Видавництво ТОВ «ДІСА ПЛЮС»

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: серія ДК № 4047 від 15.04.2011 р.
61029, м. Харків, шосе Салтівське, буд. 154. Тел. (057) 768-03-15,
e-mail: disadruk@gmail.com

Надруковано з готових оригінал-макетів у друкарні ФОП Петров В. В.
Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.
Запис № 2400000000106167 від 08.01.2009 р.
61144, м. Харків, вул. Гв. Широнінців, 79в, к. 137, тел. (057) 778-60-34.
e-mail:bookfabrik@mail.ua